

Instagramwalhalla voor bibliotheekliefhebber

Wie een kijkje neemt op Instagramaccount @concretelibraries komt terecht in een wondere wereld van perfect symmetrisch gefotografeerde bibliotheken, verspreid over de hele wereld. Deze indrukwekkende collectie is het werk van Thomas Guignard, bibliothecaris in het Canadese Toronto.

Hoe is deze bijzondere bezigheid ontstaan?

'Aanleiding was de opening van het Rolex Learning Centre in Lausanne in 2010, ontworpen door een beroemde Japanse architect. Ik was nauw betrokken bij dit proces, en nam ter inspiratie foto's van andere bibliotheken, om zo te zien hoe *learning centres* over de hele wereld werden vormgegeven. Op dat moment is mijn fotografielcollectie ontstaan. De lijst die ik toen begonnen ben aan te leggen, waarop bibliotheken staan die ik graag nog zou willen bezoeken, bestaat nog steeds. Inmiddels staan er bijna driehonderd bibliotheken op, in landen over de hele wereld.'

Het open trappenhuis in het midden van het pand – fantastisch. Van de glazen wanden, met uitzicht over het water, was ik ook erg gecharmeerd.

Dit jaar werd ik voor het eerst door een bibliotheek gevraagd om foto's te komen nemen. Het was de *Library of the Hungarian Parliament* in Boedapest, die mij had uitgenodigd in het kader van hun 150ste verjaardag. Natuurlijk heeft die bibliotheek al genoeg huisfotografen, en dus begreep ik dat ze van mij iets bijzonders verwachtten. Het was al met al een artistieke uitdaging, die mijn werkwijze bovendien erg beïnvloedde. Het maakte me zenuwachtig: zij betaalden mijn reis en hotel, dus ik voelde extra veel

Reference Library, Toronto

'The Reference Library is een van de meest iconische en geliefde gebouwen van Toronto. Het komt zelfs regelmatig voor in videoclip. Het is ontworpen door Raymond Moriyama, geboren en getogen in Toronto, en is regelmatig huiskamer van evenementen, lezingen, tentoonstellingen, debatten en zelfs festivals, zoals hier op de foto. Deze afbeelding laat zien waarom ik zo van bibliotheken houd, waar dan ook ter wereld. In de regel richt ik me in mijn afbeeldingen op het gebouw, maar daarbij verlies ik nooit uit het oog dat bibliotheken bestaan voor de mensen die ze elke dag bezoeken. Deze foto is een favoriet van me omdat-ie gevuld is met mensen, die op allerlei verschillende manieren de interactie met de bibliotheek opzoeken.'

In 2006 begon Thomas Guignard met deze hobby, die inmiddels wat uit de hand is gelopen: met meer dan tienduizend Instagramvolgers is hij inmiddels een heuse *celebrity* in bibliotheekland.

Toch blijft de van oorsprong Zwitserse Guignard bescheiden: zijn foto's laten zich onmogelijk meten met die van de grote professionals als Candida Höfer, een van zijn grootste voorbeelden. Ook zij hanteert een symmetrische stijl, maar gaat te werk met gigantische camera's, waardoor ze veel meer details kan vastleggen. Daarnaast is er nog een belangrijk verschil tussen de twee: waar Höfers bibliotheekzalen standaard uitgestorven zijn, vindt Guignard juist dat er dan iets ontbreekt. Bovendien richt Höfer zich zuiver op historische bibliotheken, terwijl we op Guignards Instagrampagina ook genoeg moderne interieurs tegenkomen. *Bibliotheekblad* voelde hem aan de tand over zijn werk gerelateerde hobby.

Biblioteca Vasconcelos, Mexico City

'De architectuur van deze bibliotheek is uniek: metalen boekenkasten zorgen voor een bijzondere sfeer, en komen uit op een prachtig centraal atrium. Door de groene tinten en glazen muren gaat het gebouw helemaal op in de omringende tuin. Het is een ware oase midden in een van de grootste steden ter wereld. Deze bibliotheek is ook ontzettend populair bij de lokale bevolking, die hier samen meer dan tweeduizend evenementen per jaar bezoeken – van colleges tot concerten. Biblioteca Vasconcelos is een voorbeeld van een groot prestigeproject waar veel geld in gestoken is, maar tegelijkertijd wordt zij gerund door een ontzettend toegewijd team van professionele bibliothecarissen, die met een minimaal budget fantastische dingen neerzetten.'

Hoe komt zo'n bezoek tot stand?

'Vaak meld ik mijn bezoek van tevoren. Veel bibliotheken reageren enthousiast op mijn komst, maar soms zijn ze voorzichtiger. In Duitsland is men, vanwege de strenge privacywetgeving, huiverig voor mijn camera, omdat het lastig is een foto te nemen van een bibliotheekinterieur zonder mensengezichten. Dat los ik vaak op door een lange sluitertijd te hanteren: daardoor veranderen bewegende figuren in een waas. Jammer genoeg zitten mensen tijdens het lezen alleen vaak doodstil. Die oplossing werkt dus niet altijd. Ik heb ook een aantal Nederlandse bibliotheken bezocht. Ik was erg onder de indruk van de bibliotheek van de Technische Universiteit in Delft, en ook van de Openbare Bibliotheek in Amsterdam.

druk een goed eindresultaat te moeten afleveren. Verder probeer ik veel van mijn bezoeken aan bibliotheken te combineren met conferenties of vakanties. Daarnaast ga ik een paar keer per jaar naar Zwitserland, waar mijn familie woont. Zes jaar geleden verhuisden mijn vrouw en ik naar Canada, omdat zij daar een *postdoc* kon krijgen.'

Wanneer komt een bibliotheek op je verlanglijstje?

'Ik ben vooral op zoek naar bijzonderheden in de architectuur of historie van het gebouw. Ik ben bijvoorbeeld enorm gefascineerd door de Berlijnse Gedenkbibliotheek, die tot stand kwam met hulp van de Verenigde Staten, na de Tweede Wereldoorlog. Ook was ik erg onder de indruk van de boekenwinkel in Maastricht, die in een kerk gehuisvest is. Ik ben er

Joe and Rika Mansueto Library, University of Chicago

'Als we het hebben over de plek die boeken innemen in bibliotheken, en of een bibliotheek kan bestaan zonder boeken, is dit - samen met de Beinecke Rare Book Library van Yale University - een belangrijk en extreem voorbeeld waarnaar je zeker moet kijken. De bibliotheek in Chicago heeft een glazen baldakijn, die eruitziet als het zichtbare topje van een ijsberg. De leeszaal bevindt zich boven op een gigantisch depot, dat volledig door robots wordt gerund. Er liggen 3,5 miljoen boeken opgeslagen, die allemaal zichtbaar zijn. In deze bibliotheek is het boek als medium zo goed als verdwenen en vervangen door diens digitale gelijke. Net als in een zoekmachine kun je hier razendsnel informatie vinden.'

speciaal voor naar Nederland gereisd. Toen ik daar stond, vroeg ik me plotseling af: bestaan er misschien ook bibliotheken die in kerken zitten? Op die manier breidt mijn lijst zich steeds verder uit.

Inmiddels heb ik ruim 250 bibliotheken vastgelegd, maar ik heb er ongetwijfeld meer bezocht. Ook als ik een klein dorpje aandoe, glip ik altijd even bij het lokale bibliotheekje naar binnen - dat zullen veel mensen uit dit werkveld herkennen.

Dankzij mijn baan en fotografiehobby kom ik in contact met medebibliothecarissen over de hele wereld, die mij de ogen openen voor tal van verhalen over hun werk. In ieder land heerst een andere opvatting over wat een bibliotheek precies mag en moet betekenen voor haar gebruikers, maar in het algemeen bestaat wel het idee dat het een vangnet zou moeten zijn voor de minderbedeelden binnen een samenleving. In sommige landen is die rol van cruciaal belang dan in andere, afhankelijk van de omvang van de problematiek in dat land en de steun die de overheid biedt.

Voor westerse bibliotheken is het vandaag de dag misschien ondenkbaar, maar in genoeg landen heerst nog steeds flinke censuur op de collectie, en hebben overheden een enorme vinger in de pap in de selectie van wat op de planken mag staan. Gelukkig keren bibliotheken zich vaak genoeg tegen die beperkingen, en dat is maar goed ook: ze vervullen een enorm belangrijke rol in het informeren van de bevolking. In veel landen heerst bijvoorbeeld een verbod op westerse dagbladen. De lokale bibliotheek kiest er dan voor die kranten en tijdschriften wel degelijk beschikbaar te stellen. Een enorm moedig besluit.'

Beinecke Rare Book Library, Yale University

'Net als in de Joe and Rika Mansueto Library van de University of Chicago is het fysieke boek in de Beinecke Rare Book Library in New Haven duidelijk gescheiden van zijn digitale equivalent, maar in plaats van ze onder de grond te verbergen, worden de papieren exemplaren als juwelen achter glas tentoongesteld.'

OBA Oosterdok

'Natuurlijk wilde ik ook graag een Nederlandse bibliotheek toevoegen aan mijn selectie, en daarbij dacht ik meteen aan de Amsterdamse openbare bibliotheek, die veel indruk op me maakte. Niet alleen het fantastische uitzicht over de stad vond ik bijzonder, maar ook de speelse inrichting. Het gebouw is duidelijk verdeeld in verschillende sferen, door middel van verschillende soorten meubels, verlichting en de ruimtelijke indeling. Op die manier lukt het de OBA de kinderhoek, het theater, de toeristenstroom en de stille werkplaatsen van elkaar te scheiden, en tegelijkertijd toegankelijk en uitnodigend te blijven.'

Signaleer je door al die bezoeken bepaalde trends in bibliotheekland?

'De laatste tien à vijftien jaar zie je dat veel steden investeren in *big shiny library buildings* - denk bijvoorbeeld aan Amsterdam, Birmingham of Seattle. Het is bijna een pr-stunt: er wordt een enorm bedrag geïnvesteerd in een enkel gebouw, waardoor soms veel kleinere bibliotheken moeten sluiten. Ook ik richt me met mijn foto's op die ene grote vestiging, en dat geeft een vertekend beeld van het bibliotheeklandschap. Daarnaast worden boeken steeds meer neergezet ter decoratie,

zoals in Birmingham en Delft: ze zijn niet of nauwelijks toegankelijk voor de bezoeker. *The books are just on display*. Tegelijkertijd geeft dit ook aan dat bibliotheken juist bezig zijn hun andere *services* uit te breiden: boeken worden gebruikt om de nieuwe klant naar binnen te lokken en van hem een vaste gebruiker te maken. Op die manier kan de bibliotheek deze persoon helpen bij zijn vragen over het invullen van belastingformulieren en het internet. Zonder dat indrukwekkende uiterlijk was die nieuwe gebruiker misschien niet binnengekomen.'

TEKST: ANNE VAN DEN DOOL FOTO'S: THOMAS GUIGNARD